

**Застосування особистісно-орієнтованого навчання
у викладанні фахових дисциплін студентам-іноземцям**

Копитков Д.М.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

м. Харків, Україна

e-mail: kopytkov_dm@ukr.net

Останнього часу в сучасній освіті широкого розповсюдження набув особистісно-орієнтований підхід, який дозволяє освоювати накопичений людством досвід, здобувати знання і вміння на основі особистісних запитів студента, його особливостей і життєво важливих потреб. Розвиток особистісно-орієнтованого навчання у вищій школі обумовлений соціально-економічними перетвореннями та розвитком ринкових відносин у всіх сферах суспільства. Особистісний підхід розглядає виховання та освіту як єдиний процес допомоги, підтримки, соціального захисту, підготовки студента до майбутньої трудової, й взагалі, життєвої діяльності.

Важливою відзнакою особистісно-орієнтованого підходу є те, що у центрі взаємодії викладача та студента є не викладання, а саме навчання [1:12], яке спрямоване на повноцінне виявлення і розвиток індивідуальних рис студента.

Міжнародне співробітництво, невід'ємною складовою якого є навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України, сприяє розвитку наукових, економічних та культурних зв'язків між країнами та свідчить про належну якість освіти і затребуваність фахівців у своїх країнах.

Такими чином, урахування особливостей іноземних студентів є дуже важливим, оскільки розвиток особистісних якостей та умінь з отримання та аналізу великої кількості інформації, створює у майбутнього фахівця конкурентні переваги на сучасному ринку праці.

Розглянемо застосування особистісно-орієнтованого навчання на прикладі дисципліни "Пасажирські перевезення" і практичної роботи "Складення розкладу руху транспортних засобів на міських маршрутах", оскільки згадана дисципліна є однією з базових, що визначають професійну компетентність майбутнього фахівця за напрямом підготовки "Транспортні технології" [1:292], а найбільша

ефективність зазначеного підходу спостерігається саме під час проведення практичних занять, семінарів тощо [3:128]. Особистісно-орієнтований підхід доцільно використовувати у декілька етапів.

Перший етап – введення до проблемного питання. Він засновується на заохоченні викладачем певних практичних міркувань, звертання до певного життєвого досвіду студентів, якій вони вже мають, користуючись міським пасажирським транспортом у країні їх мешкання, або в Україні. Наприклад, студент має уявити важливість руху транспортних засобів за розкладом як для себе, коли він виступає у ролі пасажирів, так й для забезпечення життєдіяльності сучасного міста (а також й суспільства) у цілому.

Другий етап – реконструкція. Студентом на основі попередніх власних уявлень та інформації, отриманої під час слухання лекцій, пояснень викладача на поточному практичному занятті, інформації спеціальних літературних та Інтернет-джерел відтворюється процес перевезень пасажирів на маршруті, тобто послідовна і повторювана сукупність операцій, які є обов'язковими складовими процесу перевезень (подача транспортного засобу для посадки пасажирів, простій на кінцевих та проміжних зупиночних пунктах, власно рух з пасажирами, обідні перерви й т.і.). Можливе пояснення та уточнення певних термінів заняття у разі недостатньої мотивації до навчання або слабкого чи недостатнього володіння студентом мовою обраного фаху.

Третій етап – розв'язання проблемного питання. Враховуючи зміст двох попередніх етапів, студентами виконується основне завдання роботи – на базі підготовчих розрахунків будується розклад руху транспортних засобів у графічній та табличній формі. При цьому студенти обмінюються думками щодо послідовності та змісту дій з виконання. Викладач лише спостерігає за процесом й наприкінці може запропонувати студентам власну думку щодо або думку іншого студента, яка допоможе досягнути поставленої мети, або викликати інший, більш ефективний, хід виконання завдань студентами.

Четвертий етап – коригування. Відбувається перевірка виконаного кожним студентом завдання, вносяться виправлення у разі помилок або уточнення. Спілкування викладача і студента відбувається в діалогічній формі, що сприяє розвитку у студентів відчуття своєї значущості як особистості і самобутності. Наявності помилок може обумовити повторення третього етапу, але вже з правильним виконанням деяких частин завдання. У такий спосіб студенти набувають як більшого досвіду щодо належного виконання завдань, так й своєчасного та якісного усунення помилок. Наприкінці, у якості морального заохочення та спонукання інших студентів до належного виконання подальших завдань викладач може виділити найкращого студента за критеріями якості, своєчасності та відсутності (або найменшої кількості) помилок під час виконання завдань роботи. У підсумку кожен студент має змогу подумати, наскільки глибоко йому вдалося вивчити досліджувану проблему, які вміння й навички придбати, і, взагалі, оцінити власну діяльність.

Таким чином, впровадження особистісно-орієнтованого навчання при викладанні спеціальних дисциплін іноземним студентами дозволяє розвинути навички їх самостійної роботи, закріпити отримані знання, сформувані навички самооцінки, самоконтролю, здійснити самостійну дослідницьку діяльність при написанні звітів з науково-дослідної роботи, виконанні курсового й, у подальшому, дипломного проектування.

Література:

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання : наук.-метод. посіб. / І. Д. Бех. – К. : Ін-т змісту і методів навчання, 1998. – 204 с.
2. Вдовиченко В.О. Використання засобів наочності при викладанні іноземним студентам дисципліни "Пасажирські перевезення" / В.О. Вдовиченко, О.О. Орда // Проблеми та перспективи підготовки іноземних студентів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 2 – 3 жовтня 2014 р.). – Харків, 2014. – С. 292 – 295.
3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи / М. М. Фіцула. – К. : Академвидав, 2006. – 352 с.